

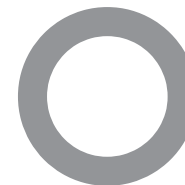
FÅ STUDENTER STRYKER I PRAKSIS

Praksisstudier. Vurdering av studenters prestasjoner i praksis spriker og skaper usikkerhet om kvaliteten på opplæringen.

KARAKTERUNDERSØKELSE:

Artikkelen bygger på

100 % teori

DOI-NUMMER:

10.4220/Sykepleiens.2015.54974

Eli-Anne Skaug,
høyskolelektor,
Høgskolen i
Østfold

Andelen studenter som ikke består praksisstudiene i sykepleieutdanningen er betydelig lavere enn den gjennomsnittlige strykporsenten i utdanningen. Det kan være mange grunner til dette. Det er viktig å kartlegge og undersøke disse grunnene systematisk for å kunne vurdere og eventuelt iverksette kvalitetsforbedrende tiltak. I denne artikkelen fokuserer vi på hva som er grunnlaget for vurdering i praksisstudiene.

Det er stor variasjon mellom utdanningsinstitusjonene når det gjelder omfanget av stryk. For første periode med praksisstudier varierer andelen fra ingen til 13,9 prosent, og for siste periode er variasjonen fra 0–3,6 prosent (2, s. 8).

Sammenlikner vi omfanget av ikke bestått i praksisstudier med gjennomsnittlig strykporsent for landets bachelorprogram i sykepleie, kommer vi til samme konklusjon som Westad Hauge (1). Andelen som ikke består praksisstudier er betydelig lavere enn andelen som ikke har bestått totalt sett. Ifølge Kårstein og Aamodt (2012) varierer strykporsenten totalt sett fra 8,5 prosent til 10,5 prosent (3, s. 29).

HVORFOR. Mulige forklaringer på det lave antall som ikke består praksisstudiene er sammensatte forhold ved veiledning og vurdering i praksisstudier har vært tema i flere studier. Noe som påpekes er blant annet at vurdering i praksisstudier i større grad er avhengig av relasjoner og kontekst enn vurdering av teoretiske eksamener (4), at veileders arbeidsforhold ikke er tilstrekkelig tilrettelagt for studentveiledning og vurdering (4–6,8), og at beslutning om å stryke en student innebærer store ressursmessige og

personlige utfordringer for de involverte (4,8).

Variierende kompetanse på veiledning og vurdering hos praksisveiledere er også påpekt av flere (3,6), og noen mener at kriteriene studentens prestasjoner skal vurderes ut fra er uklare (4,6–9).

VARIERENDE FORVENTNINGER. Ved karakterundersøkelsen mottok vi vurderingsdokumenter for første og siste periode med praksisstudier fra 22 av de 25 utdanningsinstitusjonene som i dag utdanner sykepleiere. Disse dokumentene ble blant annet analysert ut ifra innhold, det vil si ut ifra det utdanningsinstitusjonen har planlagt at skal vurderes i den enkelte periode med praksisstudier. Fellestrekk ved innholdet i henholdsvis første og siste periode med praksisstudier ble sammenliknet.

Denne analysen viser stor variasjon i hva som skal vurderes, det vil si i hva som presenteres som forventet læringsutbytte (vurderingskriterier) for de aktuelle perioder med praksisstudier ved de enkelte utdanningsinstitusjonene. Dette gjelder også for praksisstudier på samme nivå. Ved enkelte utdanningsinstitusjoner fokuserer man på studentens interesse og studieinnsats ved vurderingen, ved andre institusjoner

Fakta ●●●

Hovedbudskap:

Det er nødvendig med tydelige kriterier for vurdering av studenter i praksisstudier, noe som vil fremme kvalitet i veilednings- og vurderingssituasjoner. Enhetlige vurderingskriterier på nasjonalt plan vil fremme enhetlig kompetansenivå hos nyutdannede sykepleiere, uavhengig av utdanningsinstitusjon.

Nøkkelord

Les mer og finn litteraturhenvisninger på våre nettsider

- Sykepleierutdanning
- Sykepleierstudent
- Praksisstudie
- Teori

Jorunn Saunes,
høyskolelektor,
Lovisenberg
Diakonale
høgskole

REGISTRERING. I studieåret 2011–2012 ble vurderingsresultater for praksisstudier i sykepleierutdanningen registrert for nærmere 90 prosent av landets bachelorutdanninger. Registreringen ble gjennomført i forbindelse med Universitets- og høyskolerådets karakterundersøkelse 2013 og har tilsvarende resultat som Westad Hauge viser til (1).

Det aktuelle studieåret besto nesten 98 prosent (97,7) av studentene første periode med praksisstudier, og nærmere 99 prosent (98,8) besto siste periode. Det vil si at vel 2 prosent av studentene ikke besto første periode med praksisstudier og vel 1 prosent besto ikke siste periode det studieåret.

Praksis: Noen vurderes etter mer konkrete kriterier som «re seng med pasient», andre etter mer generelle kriterier. Arkivfoto: Erik M. Sundt

mer på spesifikt sykepleiefaglige eller mer generelle ferdigheter.

Presiseringsnivå og detaljeringsgrad ved de presenterte kriteriene er svært varierende, fra: «re seng med pasient i», til mer overordnede og generelle kriterier som: «utøver grunnleggende sykepleie basert på kunnskaper».

I tillegg til stor variasjon i kriterienes innhold er språket som benyttes til tider uklart. Dette er som nevnt også påpekt i andre studier. Veiledere i det kliniske feltet har uttrykt at de har vanskeligheter med å tolke og forstå målene i dokumentene fra høyskolen (8). Målene «oppleses som uklare og lite oppdaterte» (10, s. 7), og man bruker mye tid på å fortolke dokumenter fra høyskolen (10). Dette kan føre til at praksisveilederne utformer egne planer og stiller andre krav til

forventet læringsutbytte for studentene, eller at de bruker de yrkesetiske retningslinjene som utgangspunkt for veiledning og vurdering (10). Studentenes læring i praksisstudiene blir da strukturert etter andre «målsettinger» enn det utdanningsinstitusjonen har planlagt, og blir derfor tilfeldig og ikke en del av en større og planlagt sammenheng.

I en undersøkelse av Wangen, Torjuul og Sørli uttrykte veilederne at de la høyskolens mål og vurderingskriterier til grunn for vurderingen av studentenes kliniske kompetanse, men at deres erfaringer som sykepleiere og veiledere hadde større betydning. Veilederne i denne studien vektla særlig studentenes væremåter, forholdet til pasienter, veiledere og ansatte, og handlemåter (11).

TILFELDIG VURDERING. Der som den som skal vurdere studenten ikke oppfatter eller er kjent med hva som skal vurderes

«Veiledere har uttrykt at de har vanskeligheter med å tolke og forstå målene i dokumentene fra høyskolen.»

og selv utvikler kriterier eller bruker annet som måtte være for hånden, for eksempel yrkesetiske retningslinjer, vil vurderingen av den enkelte student bli tilfeldig og

ikke ledd i et planlagt utdanningsprogram. Vurderingene og vurderingsresultatene vil også være vanskelig å sammenlikne når man ikke forholder seg til én standard for forventet kompetanse, verken underveis i eller ved avslutning av studiet.

Norsk Sykepleierforbund har spurt om utdanningsinstitusjonens ulikheter i fagplaner og tilhørende dokumenter gjør at studentenes sluttkompetanse blir ulik, til tross for at alle forholder seg til samme styringsdokument (Rammeplan) (12).

Med mål om å utvikle tydeligere og felles dokumenter for vurdering i praksisstudier opprettet SUFAL (Sykepleierutdanningens faglige lederforum) høsten 2013 en arbeidsgruppe som skal utarbeide forslag til felles vurderingsverktøy

for praksisstudier i bachelorutdanningene i sykepleie.

Målet for arbeidsgruppen er å utvikle et verktøy med tydelige beskrivelser av forventet læringsutbytte på ulike nivåer i utdanningen. Dette er i tråd med Kårstein og Caspersens (2013) presenterte kriterier og indikatorer for kvalitet og relevans i praksisstudiene «Kvalitet og relevans i praksisstudiene kjennetegnes av at det er klare planer for praksisstudiet, med tydelige mål som blir gjort kjent for alle relevante parter» (13).

GARANTI FOR KVALITET. Kriteriene studenten blir vurdert etter skal være en garanti for kvaliteten på dem som uteksamineres. Vi må derfor arbeide mot at disse kriteriene bygger opp under og speiler det læringsutbyttet som er forventet av en nyutdannet sykepleier.

Tydelige kriterier for denne type vurdering, og enhetlige kriterier på tvers av utdanningsinstitusjoner, vil være et viktig bidrag til å sikre et felles nivå i landets sykepleierutdanninger. ●

REFERANSER:

1. Hauge KW. Få studenter stryker i praksis. Sykepleien 2014; 09:46-49. DOI: 10.4220/sykepleien.2014.0101
2. Rapport Karakterpanel C- Sykepleie og tannpleie, 2013: s. 8
3. Kårstein A, Aamodt PO. Opptakskrav, vurderingsformer og kvalitet i sykepleierutdanningen. NIFU; 2012. Rapport 14.
4. Pedersen KL. Vurdering av sykepleiestudenten i kliniske studier – et usikkert prosjekt? I: Alvsvåg H, Førland O, red. Engasjement og læring. Fagkritiske perspektiver på sykepleie. Oslo: Akribe, 2007: 133–148.
5. Aigeltinger E, Haugan G, Sørli V. Utfordringer med å veilede sykepleierstudenter i praksisstudier. Sykepleien Forskning 2012; 7 (2): 160–166. doi: 10.4220/sykepleienf.2012.0084
6. UHR. Fokus på praksisstudiene i helse- og sosialfagutdanningene: Rapport fra UHRs kartleggingsundersøkelse av eksterne, veiledet praksis som del av studieførløpet for 115 helse- og sosialfagutdanninger. 2010.
7. Hiim H, Hippe E. Å utdanne profesjonelle yrkesutøvere. Oslo: Gyldendal akademisk, 2000.
8. Foss J. Vurdering i praksisstudier – kontaktsykepleierens erfaring. Oslo: Institutt for sykepleievitenskap, Hovedfagsoppgave 2007.

9. Eglsdottir HÖ. Samarbeid og læring i klinisk sykepleiepraksis. Muligheter for forbedring? Universitetet i Oslo. Mastergradsoppgave Institutt for sykepleievitenskap og helsefag, 2012.
10. Caspersen J, Kårstein A. Kvalitet i praksis: Oppfatninger om kvalitet blant praksisveiledere. Oslo: NIFU, 2013 Rapport nr. 14.
11. Wangen MG, Torjuul K, Sørli V. Hva praksisveiledere vektlegger i vurderingen av sykepleierstudentenes kliniske kompetanse – en kvalitativ intervjuundersøkelse. Vård i Norden 2010; 4: 43–47
12. Norsk Sykepleierforbund. Innspill til fremtidens sykepleierutdanning. https://www.google.no/search?q=Fremtidens+sykepleierutdanning&ie=utf-8&oe=utf-8&gws_rd=cr&ei=nsbRVbycOsb_sw-H66bawBw (27.11.2014).
13. Kårstein A, Caspersen, J. Praksis i helse- og sosialfagutdanningene. En litteraturgjennomgang. Oslo: NIFU, 2014 Rapport nr. 16.

FAGARTIKLER:

Fagartikler kan sendes til torhild.apall@sykepleien.no

Høgskoleutdanning for sykepleiere innen hudpleie og kosmetisk dermatologi

Senzie Akademiet er den eneste kosmetisk dermatologiske hudpleieskolen i Norden med høgskolestudier. I samarbeid med Høgskolen i Buskerud og Vestfold tilbyr vi videreutdanning for sykepleiere, med studiestart vår og høst. Alle studier har mulighet for finansiering via Lånekassen.

Vi har delt studietilbudet vårt inn i 2 studier:

1. **Kosmetisk dermatologisk sykepleier:** 30 stp., 2 semestre = Hudpleier for sykepleiere + Kosmetisk dermatologisk hudbehandling
2. **Senzie Kandidat:** 70 stp., 4 semestre = Hudpleier for sykepleiere + Kosmetisk dermatologisk hudbehandling + Ledelse og drift av helse- og velværeklippiker

Vi har anerkjente forelesere og leger til å undervise på Kosmetisk dermatologi, blant andre dr. Bjørn Tvedt fra Akademiklinikken, dr. Michael Zangani fra hudavdelingen på Rikshospitalet, og Dr. Kieren Bong fra Skottland.

Dr. Kieren Bong - anerkjent hudlege med på Senzie-laget!

Vi har i flere semestre benyttet Dr. Kieren Bong som foreleser på våre studier. I tillegg til å fortsette som foreleser hos oss, har han nå gått inn i rollen som Medical Director i Senzie Akademiet.

- Dette vil være med på å høyne kvaliteten ytterligere på vårt studietilbud, sier daglig leder Vibeke Sundene.

senzie
akademiet

Les mer på www.senzie.no
Kontakt oss på tlf 911 007 99